

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 197/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20. Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 18Co/32/2020-455 z 28. septembra 2021 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/78/2022 z 29. júna 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ vystupoval ako žalovaný 1 v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad (ďalej len „okresný súd“), ktorého predmetom bola neplatnosť zmluvy o pôžičke, zmluvy o zabezpečovacom prevode práva a kúpnej zmluvy. Skutkové pozadie sporu spočívalo v tom, že žalovaný 2 ako veriteľ uzavrel 21. januára 2004 so žalobcami ako dlžníkmi písomnú zmluvu o bezúročnej pôžičke v sume 2 600 000 Sk. V rovnaký deň bola uzavretá zmluva o zabezpečení záväzku (z poskytnutej pôžičky) prevodom práva k pozemkom, rodinnému domu a garáži v celkovej hodnote 8 500 000 Sk medzi žalovaným 2 a žalobcami. Žalovanému 2 ako veriteľovi dlžníci postupne vrátili 1 500 000 Sk.

Následne však žalovaný 2 kúpnu zmluvou z 23. júla 2007 previedol na sťažovateľa vlastnícke právo k zabezpečujúcim nehnuteľnostiam, a to za cenu 9 600 000 Sk.

3. Okresný súd rozsudkom z 27. novembra 2019 určil neplatnosť všetkých troch zmlúv. Skutkovo ustálil, že v skutočnosti bolo požičaných 2 000 000 Sk, pričom zvyšných 600 000 Sk predstavovalo úrok z požičaných prostriedkov majúci úžernícku povahu (15 % mesačne), čo spôsobilo absolútnu neplatnosť zmluvy o pôžičke pre jej rozpor s dobrými mravmi. Navyše, nedošlo k reálnemu odovzdaniu celej sumy dojednanej v zmluve o pôžičke. Hlavný záväzok teda nevznikol, čoho dôsledkom je aj neplatnosť akcesorickej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, ktorá neobstojí ani kvôli nepomeru výšky pôžičky a hodnoty nehnuteľností použitých na jej zabezpečenie, a kvôli absencii zmluvného dojednania o povinnosti žalovaného 2 vydať po speňažení majetku zabezpečujúceho hlavný záväzok žalobcom, tzv. hyperochu. Nadväzne nemôže byť platnou ani kúpna zmluva, ktorou mal vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť sťažovateľ.

4. Na odvolanie sťažovateľa, ktoré bolo založené dominantne na kritike skutkových záverov okresného súdu a na nesprávnosti právneho posúdenia zmluvy o pôžičke ako odporujúcej dobrým mravom, Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil prvoinštančný rozsudok okresného súdu. Stotožnil sa s jeho skutkovými a právnymi závermi.

5. V dovolaní, ktoré založil na § 420 písm. b), c) a f), ako aj na § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), sťažovateľ zopakoval odvolacie námietky. Namietal aj obsah zápisnice o verejnom vyhlásení rozsudku, lebo podľa neho v nej chýba pomer hlasov jednotlivých členov senátu. Krajský súd mal na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie. Sťažovateľ nesúhlasil jednostranným hodnotením dôkazov v základnom konaní, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu rovnosti strán. Tvrdil tiež, že krajský súd sa nevysporiadal so všetkými uvedenými odvolacími dôvodmi, a preto je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľa zamietol. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP konštatoval, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu dostatočne vysvetľuje, prečo bol sťažovateľ v predmetnom spore neúspešný, keďže bola preukázaná neplatnosť všetkých preskúmaných zmlúv. Nesúhlas strany sporu s argumentmi súdu neznamená nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia. Krajský súd sa stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, preto nemal dôvod dokazovanie zopakovať na pojednávaní. Absencia uvedenia pomeru hlasovania členov v zápisnici o verejnom vyhlásení rozhodnutia nie je procesným postupom, ktorý by znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by mohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. V dovolaní podľa § 421 ods. 1 CSP sťažovateľ nevymedzil a nesformuloval právnu otázku, preto najvyšší súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku mal sťažovateľ na mysli. V tejto časti tak bol daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

III.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd nezohľadnil všetko, čo v konaní vyšlo najavo, a nevyhodnotil všetky dôkazy, pretože tie z nich, ktoré nepodporovali prijatý záver o neprevzatí sumy 600 000 Sk, žalobcami ignoroval. A hoci to sťažovateľ v odvolaní namietal, krajský súd bez toho,

aby sa vyrovnal čo i len s jedinou námietkou sťažovateľa vzťahujúcou sa na hodnotenie dôkazov, skutkové zistenia okresného súdu aproboval. K odvolacej námietke sťažovateľa o existencii ďalších dvoch neskorších zmlúv o pôžičke z marca 2006 krajský súd iba uviedol, že tieto okolnosti prislúcha namietat žalovanému 2, a nie sťažovateľovi. Tento postup krajského súdu znamená, že sa odmietol zaoberať odvolacou argumentáciou sťažovateľa. Napokon sťažovateľ v odvolaní argumentoval, že skutkovo nesporným dôvodom pôžičky boli podnikateľské zámery jedného zo žalobcov. V odôvodnení rozsudku krajského súdu však chýba akékoľvek vysporiadanie sa s touto argumentáciou sťažovateľa, ktorá jednoznačne smeruje k záveru, že aplikácia § 3 Občianskeho zákonníka na predmetnú vec je nesprávnym právnym posúdením veci.

8. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľ namieta, že podstatou jeho dovolania nebola nesprávnosť skutkových zistení nižších súdov, ale jednostrannosť hodnotenia dôkazov krajským súdom. Odpoveď najvyššieho súdu na túto časť dovolania je taká všeobecná, že nie je možné ani len zistiť, ako sa s ňou v skutočnosti vyrovnal. Odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré má obsahovať dôvody, pre ktoré je dovolanie sťažovateľa vo vzťahu k nedostatku odôvodnenia rozsudku krajského súdu nedôvodné, nespĺňa najzákladnejšie kritériá kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Namietané odôvodnenie je natoľko paušálne, že v prípade, že by v ňom nebolo obsiahnuté slovné spojenie „posúdenie platnosti jednotlivých preskúmaných zmlúv“, nebolo by možné ani len identifikovať, čo bolo predmetom konania pred všeobecnými súdmi.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

9. Ústavný súd, ktorý je podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný nielen rozsahom, ale aj dôvodmi návrhu na začatie konania, konštatuje, že v dôvodoch ústavnej sťažnosti je zložitá oddeliť sťažovateľove námietky skutkovej povahy z hľadiska toho, či je ich podstatou nedostatočnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu v skutkovej rovine, alebo ide o kritiku samotných skutkových záverov vyplývajúcich z hodnotenia dôkazov. Ústavný súd preto v snahe vyhnúť sa formalistickému prístupu zaujme stanovisko k obom naznačeným rovinám.

10. Pokiaľ ide o nedostatočnosť odôvodnenia, ktorej miera podľa názoru sťažovateľa odôvodňuje záver o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd nemá právomoc zrušiť kvôli takémuto nedostatku, ak by sa v konaní o ústavnej sťažnosti preukázal, napadnutý rozsudok krajského súdu. Sťažovateľ totiž kritiku nedostatočnosti odôvodnenia predniesol v podanom dovolaní a najvyšší súd ako súd dovolací sa ňou meritórne zaoberal, hoci s výsledkom pre sťažovateľa negatívnym. To aktivuje § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, čo vedie k odmietnutiu ústavnej sťažnosti v tejto časti pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

11. Pokiaľ ide o obsahovú stránku ustálenia skutkového stavu v predmetnom civilnom sporovom konaní, ústavný súd upozorňuje, že sťažovateľ zodpovedajúce námietky predniesol v dovolaní proti rozsudku krajského súdu. Najvyšší súd v reakcii zotrval na svojom stabilne rezervovanom postoji

k prieskumu skutkových otázok v dovolacom konaní (bod 14 rozsudku najvyššieho súdu), zároveň však neopomenul (bod 14.1 rozsudku najvyššieho súdu) svoju judikatórnu prax, podľa ktorej v konaní o dovolaní založenom na dôvode podľa § 420 písm. f) CSP vyhodnocuje a posudzuje, či základné konanie nie je postihnuté závažnými deficitmi v dokazovaní (opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov) a či prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zjavnom omyle. Následne najvyšší súd konštatoval, že takéto vady v postupe krajského súdu nezistil. Sťažovateľ namietal práve selektívny prístup okresného súdu a krajského súdu v procese hodnotenia dôkazov, čo napĺňa vadu porušenia zásady voľného hodnotenia dôkazov, a z odôvodnenia najvyššieho súdu vyplýva, že sa s danou otázkou meritórne vysporiadal. Preto ani v tejto časti niet právomoci ústavného súdu na prieskum rozsudku krajského súdu s perspektívou jeho kasácie v prípade záveru o dôvodnosti sťažnostných námietok voči nemu prednesených. Aj v tejto časti bolo preto potrebné odmietnuť ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci.

IV.2. K napadnutému rozsudku najvyššieho súdu:

12. K sťažovateľovej výčitke adresovanej najvyššiemu súdu a spočívajúcej v zdôraznení, že podstatou jeho dovolania nebola nesprávnosť skutkových zistení nižších súdov, ale jednostrannosť hodnotenia dôkazov krajským súdom, ústavný súd uvádza, že ide o neoddeliteľné javové kategórie procesného práva. Podoba skutkových zistení v konkrétnom spore je okrem iného aj výsledkom hodnotenia dôkazov. K skutkovým zisteniam nemožno dospieť bez vyhodnotenia dôkazov. Preto, ak sťažovateľ podrobil kritike jednostrannosť hodnotenia dôkazov krajským súdom, spochybnil jedným dychom aj správnosť skutkových zistení, predmetná námietka preto nie je relevantná.

13. Pokiaľ ide o kvalitu odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd súhlasí so sťažovateľovou kritikou v tom, že napadnutý rozsudok je značne formálny a floskulný. Najvyšší súd sa spoľahol na svoju ustálenú judikatúru, ktorá všeobecným spôsobom vymedzuje podstatu zmätočnosť vady podľa § 420 písm. f) CSP, a to tak v pozitívnom i negatívnom náhľade. Kvalita odôvodnenia každého súdneho rozhodnutia je prioritne determinovaná reflexiou skutkových a právnych okolností konkrétneho prípadu, nie iba odkazom na ustálené judikatórne postoje. Ak už najvyšší súd neustále zdôrazňuje všeobecné východiská vlastnej rozhodovacej praxe, dovolateľ od neho dôvodne očakáva, že mu vysvetlí, prečo v okolnostiach prípadu vedie použitie ustálenej judikatúry k jeho úspechu či neúspechu.

14. Na druhej strane ústavný súd neopomína, že požiadavka na istú kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia nie je ultimátnym cieľom, ale prostriedkom na dosiahnutie cieľa, ktorým je schopnosť sporovej strany (v tomto prípade dovolateľa) porozumieť dôvodom jej neúspechu v spore. Práve z tohto dôvodu ústavný súd stabilne judikuje nerozlučnú spätosť (kompletizujúcu jednotu) odôvodnení prvoinštančného rozhodnutia a odvolacieho rozhodnutia. Naznačená línia uvažovania následne presahuje aj do dovolacej fázy konania. Nie je povinnosťou najvyššieho súdu v každom rozhodnutí o dovolaní v časti odôvodnenia obsahujúcej nosné dôvody „otrocky“ zopakovať podstatu dôvodov, na ktorých stojí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Obzvlášť to platí, ak v naratívnej časti svojho rozhodnutia najvyšší súd podstatu rozhodnutia odvolacieho súdu autenticky zrekapituluje. A platí to osobitne aj vtedy, ak dovolateľ v dôvodoch dovolania založí kritiku odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu iba na konštatovaní nedostatočnosti

odôvodnenia bez toho, aby konkrétnejšie vysvetlil a rozvinul, v ktorých argumentačných rovinách mal odvolací súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia zlyhať.

15. Sťažovateľ v dovolaní kritizoval rozsudok krajského súdu preto, že sa nezaoberal existenciou neskorších dvoch zmlúv o pôžičke (z marca 2006), ktoré tvorili súčasť súdneho spisu. Existenciu oboch týchto zmlúv vnímal sťažovateľ ako dôležitú, pretože ňou rozvíjal ďalšiu obranu v spore, a to tak, že suma všetkých pôžičiek dohromady by už neodôvodňovala záver o úžernickej povahe úroku (600 000 Sk) a posilňovala by jeho zdôrazňovanie nesúladu konania žalobcov, nie žalovaných, s dobrými mravmi. Krajský súd však v bode 20 svojho rozsudku konštatoval, že žalovaný 2 na prvú z týchto zmlúv nepoukazoval a ani netvrdil, že by v dôsledku nej stratila sporná zmluva z januára 2004 platnosť. Okrem toho krajský súd zdôraznil, že úhrada sumy z predmetnej neskoršej zmluvy vyplývajúcej zo spisu nevyplýva. Práve tento argument považuje ústavný súd za podstatný, a to vzhľadom na povahu zmluvy o pôžičke ako reálneho kontraktu. K poslednej tretej zmluve rovnako z marca 2006 krajský súd uviedol, že sťažovateľom nebola preukázaná. Aj túto výpoveď krajského súdu je potrebné interpretovať vo väzbe na reálny charakter pôžičky ako kontraktu.

16. Podľa názoru ústavného súdu preto poslanstvo odôvodnenia rozsudku krajského súdu bolo pre sťažovateľa primerane zrozumiteľné. Vysvetľovalo, prečo dve neskoršie zmluvy o pôžičke nedokázali podstatne ovplyvniť skutkové a následne aj právne závery nižších súdov o úžernickej povahe úroku. Ak v popísaných okolnostiach najvyšší súd iba všeobecne dôvodil, že otázka platnosti jednotlivých posudzovaných zmlúv bola nižšími súdmi posúdená vo svojej komplexnosti (bod 15.3 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu) a že odôvodnenie rozsudku krajského súdu dostatočne vysvetľuje, prečo bol sťažovateľ neúspešný (bod 15.4 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu), ústavný súd konštatuje, že nejde o ideálnu podobu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, avšak z hľadiska ústavnoprávnych požiadaviek ju hodnotí ešte ako udržateľnú. Platí to osobitne s ohľadom na obsah dovolania sťažovateľa, v ktorom síce obsahlo popisoval obsah zmlúv o pôžičke z marca 2006, okolnosti ich podpisovania a motiváciu žalobcov k ich uzavretiu, avšak k samotnému odôvodneniu rozsudku krajského súdu iba všeobecne namietol, že tieto zmluvy krajský súd „*absolútne odignoroval*“. Takáto nekonkrétna argumentácia pri poznaní dôvodov v bode 20 rozsudku krajského súdu nevyžadovala od najvyššieho súdu detailnejšie vysvetľovanie.

17. Pokiaľ ide o obsahovú kritiku postoja najvyššieho súdu k skutkovej stránke sporu, ústavný súd na prvom mieste zdôrazňuje, že sťažovateľ namietal skutkové pochybenia nižších súdov pri vyhodnocovaní samotnej zmluvy o pôžičke z januára 2004, ktorej však nebol účastníkom. Je ale pochopiteľné, že sťažovateľ sa usiloval o vyhodnotenie predmetnej zmluvy o pôžičke ako platnej, pretože z jej neplatnosti sa automaticky odvíjala aj neplatnosť zmluvy o zabezpečovacom prevode práva a následnej aj kúpnej zmluvy, ktorej účastníkom už sťažovateľ bol.

18. V naznačenej súvislosti ústavný súd upozorňuje, že dôvodom neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva nebola len formálna akcesorita k neplatnosti zmluvy o pôžičke. Už okresný súd uzavrel, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva neobstojí aj kvôli (i) nepomeru výšky pôžičky a hodnoty nehnuteľností použitých na jej zabezpečenie a kvôli (ii) absencii zmluvného dojednaní o povinnosti žalovaného 2 vydať po speňažení majetku zabezpečujúceho hlavný záväzok žalobcom hyperochu.

19. Skutkové námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť prvý z dôvodov neplatnosti uvedených v predchádzajúcom odseku, hoci k tomu ústavný súd dopĺňa nespornú skutkovú okolnosť, že

zmluva o zabezpečovacom prevode práva bola uzavretá v rovnaký deň (21. januára 2004) ako zmluva o pôžičke, preto skutkový základ (pomer pôžičky a hodnoty zabezpečeného majetku) posudzovania jej absolútnej neplatnosti nemohol zahŕňať prípadné neskoršie uzavretie dvoch ďalších zmlúv o pôžičke (marec 2006). Skutkové námietky sťažovateľa sa však nedotýkajú druhého dôvodu – absencie povinnosti vydať hyperochu.

20. Z uvedených hľadísk ústavný súd konštatuje, že eventuálne skutkové vady rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu týkajúce sa priamo zmluvy o pôžičke z januára 2004 nemali relevantný dopad na skutkový základ pre záver o neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva a nadväzne aj kúpnej zmluvy, ktorou sťažovateľ nadobudol vlastnícke právo. Preto takéto prípadné vady nevykazovali potenciál negatívne ovplyvniť základné práva a slobody sťažovateľa, ak absolútna neplatnosť zabezpečovacej zmluvy bola založená aj na skutkovej vade nezávislej od skutkovej stránky zmluvy o pôžičke, ktorú sťažovateľ nespochybňuje. Potom záver najvyššieho súdu, podľa ktorého závažné skutkové deficity zakladajúce vadu podľa § 420 písm. f) CSP v postupe krajského súdu zistené neboli, nezasahuje negatívne do označených práv sťažovateľa ako dovolateľa, a to ani pre prípad, že by takéto deficity v postupe krajského súdu objektívne prítomné boli.

21. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutých rozsudkov, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov právneho zastúpenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu